

اتحاد با ژاپن یا حفظ منافع ملی؟

سجاد موسوی راضی

ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه، روز سه‌شنبه (۲ بهمن ۱۳۹۷) امیدهای ژاپن را در حل مناقشه ارضی که از سال ۱۹۴۵ میلادی میان دو کشور به وجود آمده از میان برد و اعلام کرد این مشکل در آینده نزدیک حل نمی‌شود.

پوتین در دیدار با شینزو آبه نخست‌وزیر ژاپن، در کاخ کرملین تصریح کرد که هنوز کارهای طاقت‌فرسایی در این ارتباط وجود دارد که باید به انجام برسد.

رئیس جمهوری روسیه پس از دیدار با شینزو آبه، در اجلاس خبری حاضر شد اما هیچ نشانه‌ای از اینکه کشورش تن به خواست ژاپن خواهد داد و جزایری که توسط جمهوری شوروی در پایان جنگ جهانی دوم به اشغال درآمده را باز پس خواهد داد از خود ابراز نکرد. وی اظهار داشت که هرگونه توافقی در این زمینه باید حمایت ملی را داشته باشد.

این در حالی است که نظرسنجی‌هایی که در ماه نوامبر ۲۰۱۸ در روسیه انجام گرفت، نشان می‌دهد مردم به شدت با بازگرداندن

جزایر به ژاپن مخالف هستند. از سوی دیگر، شینزو آبه نیز، که پدرش سال‌ها به‌عنوان وزیر امور خارجه ژاپن سعی در حل این مناقشه کرده بود، خود بهبود روابط با مسکو را در اولویت‌های کاری کشورش قرار داده است. آبه روز سه‌شنبه تأکید کرد که «حل مشکلی که نزدیک به ۷۰ سال از زمان پایان جنگ پابرجا بوده است، کار ساده‌ای نیست».

پیش‌از این ولادیمیر پوتین ژاپنی‌ها را برای بازپس‌گیری حداقل بخشی از این مناطق امیدوار کرده بود. این مجموعه جزایر از سوی ژاپنی‌ها «مناطق شمالی» و از سوی روس‌ها «مجموعه جزایر کوریل جنوبی» خوانده می‌شود و در شمال هوکایدو واقع شده است.

اما هرگونه راه‌حلی که شامل تسلیم بازپس‌دادن این مناطق باشد با پایه‌های ایدئولوژی دولت روسیه تحت نظر پوتین در تضاد است. ایدئولوژی روسیه تعهد به بازسازی روسیه به‌عنوان قدرتی بزرگ، یادواره مداوم پیروزی مسکو در جنگ، و رد هر چیزی که است خروجی این مناقشه را به چالش بکشد.

ولادیمیر پوتین که در شش ماه گذشته چهار مرتبه با شینزو آبه دیدار داشته است، بارها از تمایل خود برای جذب سرمایه‌گذاری ژاپن سخن به میان آورده است تا به این وسیله بتواند فرصت‌های اقتصادی مناطق دورافتاده کشورش در خاور دور را شکوفا کند.

توافق بر سر جزایر کوریل با ژاپن می‌تواند منجر به امضای سند رسمی صلح میان دو کشور پس از پایان جنگ جهانی دوم باشد. این توافق همچنین برای روسیه منافع بسیار دیگری نیز به همراه خواهد داشت که یکی از این منافع می‌تواند این باشد که ژاپن به‌عنوان متحد نزدیک آمریکا در منطقه، پذیرش بیشتری نسبت به نقطه‌نظرات مسکو در مسائل مانند دفاع موشکی از خود نشان دهد.

تضاد میان تمایل آشکار پوتین برای توافق با ژاپن، و نقش وی به‌عنوان قهرمانی مبارزه‌گر در زمینه منافع ملی روسیه، نشان می‌دهد که چگونه احساسات ملی‌گرایانه او در زمان انضمام کریمه در سال ۲۰۱۴ میلادی اکنون فضا را برای مانور دانش محدود کرده است. ژاپن نیز که یکی از متحدان

تضاد میان تمایل آشکار پوتین برای توافق با ژاپن و نقش وی به‌عنوان قهرمانی مبارزه‌گر در زمینه منافع ملی روسیه، نشان می‌دهد که چگونه احساسات ملی‌گرایانه او در زمان انضمام کریمه در سال ۲۰۱۴ میلادی اکنون فضا را برای مانور دانش محدود کرده است

نزدیک آمریکا است، انتقادات کمتری در مقایسه با کشورهای اروپایی و آمریکانسیب به مسکو روا داشته و پوتین نیز رابطه نزدیکی را با شینزو آبه ایجاد کرده است. آبه و پوتین، سران دو کشور، در مجموع ۲۵ بار با یکدیگر ملاقات داشته‌اند و رئیس جمهوری روسیه از شینزو آبه به‌عنوان یک «دوست» یاد کرده است. پوتین از این عنوان به‌ندرت برای رهبران غربی استفاده می‌کند.

در همین حال، تاکشی اوساگا، سخنگوی هیأت اعزامی نخست‌وزیر ژاپن به مسکو، روز

سه‌شنبه به خبرنگاران اعلام کرد که سرنوشت جزایر کوریل در جلسه‌ای که نزدیک به سه ساعت در کاخ کرملین به طول انجامید مورد بحث و بررسی قرار گرفت. اوساگا از اظهار نظر در مورد اینکه آیا پوتین احتمال بازگرداندن این جزایر را پذیرفته یا خیر، خودداری کرد. این احتمال که روسیه دو جزیره کوچک را به ژاپن باز پس خواهد داد موجب خشمگین شدن ملی‌گرایان تندوری روسیه شد. اعتراض‌کنندگان روز یکشنبه (۳۰ دی ۱۳۹۷) در مسکو گرد هم آمدند تا ضمن ابراز انزجار از ولادیمیر پوتین، از مسکو بخواهند تا تمامی اراضی را که از سال ۱۹۴۵ به دست آورده است حفظ کند.

الکساندر رور کوفسکی، مدیر مرکز سوا (گروه تحقیقاتی که گروه‌های ملی‌گرا را مطالعه می‌کند)، گفت: «جنگ جهانی دوم مقدس است. نقطه‌نظر ملی‌گرایان این است که اگر در نتیجه این جنگ چیزی به دست آورده‌ایم نباید آن را از دست بدهیم چرا که بی‌سروزی بزرگ ما را خدشه‌دار می‌کند.»

ملی‌گرایان تندوری روسیه از پیوستن کریمه سر مست هستند اما از تعلل پوتین برای گرفتن مناطق بیشتری از اوکراین ناراضی‌اند. گرچه این ملی‌گرایان مورد اقبال عمومی چندان در روسیه نیستند اما همچنان خطر بالقوه‌ای برای کرملین به حساب می‌آیند، آن‌هم در زمان دشواری‌های اقتصادی این کشور و اصلاحات اساسی نظام بازنگستگی روسیه.

الکساندر گابانوف، کارشناس مسائل آسیا در مرکز تحقیقاتی کارنگی در مسکو، اظهار کرد: «پوتین بعد از حادثه کریمه تیروهای ملی‌گرایی زیادی را مخالف خود کرد و اکنون باید بسیار مراقب باشد. داستان پوتین واقعاً توسط احساسات ملی‌گرایانه و این حقیقت که محبوبیتش کاسته شده بسته شده است.»

کرملین پاسخ این اعتراضات ملی‌گرایانه را به شکل سرکوب، و زندانی کردن رهبران پرنفوذ داد.

پیش‌از این ولادیمیر پوتین ژاپنی‌ها را برای بازپس‌گیری حداقل بخشی از این مناطق امیدوار کرده بود. این مجموعه جزایر از سوی ژاپنی‌ها «مناطق شمالی» و از سوی روس‌ها «مجموعه جزایر کوریل جنوبی» خوانده می‌شود و در شمال هوکایدو واقع شده است

پلیس روز سه‌شنبه چندین معترض را که بیرون از سفارت ژاپن در مسکو تجمع کرده بودند دستگیر کرد. اما مقام‌های روسیه که به‌طور معمول مخالفان پوتین را سرکوب می‌کنند روز یکشنبه اجازه داده بودند که تظاهراتی در مسکو از سوی صدها ملی‌گرا در اعتراض به توافق با ژاپن و عدم دفاع پوتین از منافع ملی برگزار شود.

ایگور گیرکین، یکی از افسران اطلاعاتی پیشین ارتش روسیه، که در جمع معترضین بود اظهار کرد: «چنانچه مقامات تصمیم بگیرند که یک یا دو جزیره و حتی تکه‌ای از جزایر کوریل را به ژاپن بازگردانند ما هرگونه اقدام قانونی و غیرقانونی انجام می‌دهیم تا آن‌ها را متوقف کنیم.»

اتحاد شوروی در اوت سال ۱۹۴۵ میلادی جزایر کوریل را به تصرف خود درآورد. بخش‌هایی از این جزایر تنها چند مایل از هوکایدو در ژاپن فاصله دارد. نیروهای شوروی پس از بیرون کردن تمامی سکنه ژاپنی جزایر، این منطقه دورافتاده و عموماً لم‌بزرغ را بخشی از منطقه ساختارین اعلام کردند.

مسکو و توکیو در سال ۱۹۵۶ میلادی توافق کردند که به جنگ و رابطه خصمانه پایان دهند و دو بخش کوچک از جزایر یعنی هابومی و شیکوتان، پس از امضای سند رسمی صلح به ژاپن بازگردانده شود. اما هیچ‌گاه سند صلح امضا نشد و همچنان روسیه کنترل این جزایر را بر عهده دارد.

بافشار آمریکا؛

هواپیمایی ماهان در آلمان تحریم شد

دولت آلمان اعلام کرد که شرکت هواپیمایی ماهان ایر از سال ۲۰۱۹ میلادی دیگر قادر نخواهد بود برای پروازهای خود از فرودگاه‌های این کشور استفاده کند.

در این گزارش که نخستین بار توسط روزنامه بیلد آلمان و برخی دیگر از رسانه‌های محلی منتشر شده، به نظر می‌رسد که دولت آلمان نیز قصد دارد در راستای تحریم‌های خصمانه ایالات متحده آمریکا علیه ایران و اظهارات بی‌اساس سرویس‌های امنیتی آمریکا در خصوص این که همکاری شرکت‌های آلمانی با ماهان ایر امنیت شهروندان و مسافران آمریکایی حاضر در فرودگاه‌های آلمان را به مخاطره می‌اندازد شرکت هواپیمایی ماهان ایر را از پرواز و رفت‌وآمد فرودگاه‌های این کشور باندازد.

بر اساس گزارش اسپوتنیک نیوز، این تصمیم که قرار است از سال ۲۰۱۹ میلادی آغاز و اعمال شود هنوز توسط هیچ‌یک از مقامات رسمی دولت آلمان تأیید نشده و زمان دقیقی نیز برای اجرای این تحریم برای شرکت هواپیمایی ایرانی ماهان ایر اعلام نشده است. ایر لاین ماهان ایر یکی از فعال‌ترین شرکت‌های هواپیمایی ایران است که شش پرواز در هفته از تهران به آلمان دارد که از این تعداد، چهار پرواز در هفته به شهر دوسلدورف و دو پرواز در هفته نیز به مونیخ آلمان انجام می‌شود. وزارت خزانه‌داری ایالات متحده آمریکا شرکت ماهان ایر را در سال ۲۰۱۱ میلادی نیز به اتهام سوءاستفاده از هواپیمای مسافربری برای کمک به دولت سوریه تحریم کرده بود. رسانه‌های آلمانی در روز دوشنبه (یکم بهمن ماه) گزارش دادند که حکومت این کشور تحریم‌هایی را علیه شرکت هواپیمایی ماهان ایر وضع می‌کند. در این گزارش‌ها آمده است این تحریم‌ها در ارتباط با فعالیت‌های غیرقانونی ایران در اروپا به شمول افشاشدن جاسوسی که به‌حیث ترجمان در اردوی آلمان کار می‌کرده‌رو دست گرفته می‌شود. به عقیده بیژن جیرسرای، سیاستمدار ایرانی تبار از حزب لیبرال دموکرات‌های آلمان امریکابرای لغو مجوز هواپیمای شرکت ماهان ایر ایران، به شدت بر آلمان فشار آورده است. آلمان این شرکت هوایی را تحریم کرده است.

دوپچه‌ولده در این زمینه با بیژن جیرسرای سخنگوی حزب لیبرال دموکرات آلمان اف‌دی پی در زمینه سیاست خارجی مصاحبه‌ای انجام داده است. او فکر می‌کند که فشار آمریکا باعث شده آلمان این تصمیم را به‌طور جدی برای تحریم بگیرد. بیژن جیرسرای در پاسخ به اینکه چرا حکومت آلمان در زمینه اقدامات تعزیری ماهان ایر اهدف قرار داده است، گفت: خیلی وقت است که گفته می‌شود بخشی از مدیریت شرکت ماهان ایر را اعضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تشکیل می‌دهند و این شرکت در انتقال شبه‌نظامیان نزدیک به ایران به سوریه در جنگ این کشور سهم می‌گیرد. ایران هم این اتهامات را رد نمی‌کند.

وی در رابطه به اینکه آیا ممنوعیت فرود هواپیمای شرکت ماهان در خاک آلمان اقدامی است فرای اقدامات تعزیری است گفت: این مسئله بستگی به ایران دارد. اما نمی‌توان این را بعید دانست. یکبار دیگر باید واضح بگویم: تازمانی که آلمان و اتحادیه اروپا برای حفظ معاهده هسته‌ای تلاش کنند، این خطر برای آن‌ها وجود دارد که با نزدیک‌ترین متحدشان یعنی ایالات متحده آمریکا دچار اختلاف شوند.

به گفته جیرسرای، آن‌ها، آلمان و اتحادیه اروپا، امیدوار بودند که ایران در مقابل این رفتار قدرشناسی نشان دهد و در زمینه سیاست‌ز قاعده و قانون پیروی کند تا معاهده هسته‌ای از بین نرود. اما در این بین اروپایی‌ها متوجه شده‌اند که هیچ چیز در رفتار ایرانی‌ها تغییر نکرده است. این باعث می‌شود سران کشورهای اروپایی هم واکنش نشان دهند. به این خاطر در اینجا است که از نظر من اتحادیه اروپا باید در زمینه ایران استراتژی جدیدی طرح‌ریزی و تصویب کند. بیژن جیرسرای، نماینده حزب لیبرال دموکرات آلمان در مجلس این کشور سخنگوی این حزب در امور خارجه است. این سیاستمدار آلمانی ایرانی‌تبار که در سال ۱۹۷۶ در ایران به دنیا آمده است، توجه‌اش را در زمینه سیاست به موضوعات ادغام و حقوق بشر مطلق کرده و با گروه‌های اپوزیسیون و مخالف دولت در ایران دیدار داشته است.

گزارش

ناراحتی کانادا از آمریکا؛

واشنگتن مسئولیت هوآوی را پذیرد

سید محمد میرزا محمدزاده

آمریکا که از کانادا خواسته بود، منگ وانژو مدیر مالی شرکت هوآوی سلسان در کانادا را بازداشت و به این کشور استرداد کند، حالا مورد سرزنش او تا اقرار گرفته است. از زمان بازداشت این فرد در کانادا، چندین شهروند کانادایی ساکن در چین قربانی اقدامات تلافی جویانه پکن شده‌اند. باین وجود چین چنین ادعاهایی را رد کرده و عنوان کرده است که بازداشت و احکام این افراد ارتباطی با پرونده منگ ندارد. نشریه اینترتی بیزنس اینسایدر در گزارشی در این رابطه نوشت: کانادا، ایالات متحده را به دلیل دشواری‌های دیپلماتیکی که به دنبال بازداشت مدیر مالی شرکت هوآوی، غول مخابراتی است به درخواست آمریکا، دامن گیر او تاوا شده است ملامت کرد. از زمان بازداشت منگ وانژو، مدیر مالی هوآوی و دختر مؤسس این شرکت در تاریخ یکم دسامبر (دهم آذر ماه)، دو کانادایی در چین بازداشت شدند و یک نفر نیز که از پیش حکم زندان داشت، به مرگ محکوم شد.

منگ متهم به تخطی از تحریم‌های ایالات متحده علیه ایران و همراه ساختن بانک‌داران و سرمایه‌گذاران در مورد شرکت دومی بود که به ایران تجهیزات می‌فروخت. منگ در حال حاضر با وثیقه، در خانه چند

میلیون دلاری خود در ونکوور کانادا اقامت دارد. او به دلیل بازداشت، مجبور به تسلیم پاسپورت خود شد و حالا با یک دستگاه جی پی اس رصد می‌شود؛ اما اجازه دارد در بین ساعات ۱۱ شب تا ۶ صبح خانه خود را ترک کند. کمی بعد از بازداشت منگ، چین دو فرد کانادایی با نام‌های مایکل کوریگ، یک دیپلمات سابق و مایکل اسپاور یک تاجر کانادایی را بازداشت کرد و در سولوی با چراغ‌های همیشه روشن نگه می‌دارد.

اوایل این ماه نیز پکن یک فرد کانادایی با نام رابرت لیوید، اسلنبرگر را به اعدام محکوم کرد. اسلنبرگر ۳۶ ساله پیش‌تر به ۱۵ سال زندان به جرم قاچاق بین‌المللی مواد محکوم شده بود.

کارشناسان، بازداشت این سه فرد را مستقیماً به پرونده بازداشت مدیر مالی هوآوی مربوط می‌دانند و مسئولان کانادایی این بازداشت‌ها و محاکمه مرگ‌رآمستبدانه خواندند. دیوید مک‌ناوتون، سفیر کانادا در ایالات متحده، روز دوشنبه (یکم بهمن ماه) در اقدامی کم‌نظیر در مصاحبه با روزنامه گلوب‌اندمیل ضمن ملامت آمریکا گفت: اینکه شهروندان ما تنبیه می‌شوند، اصلاً خوشایند نیست. وی ادامه داد: آمریکایی‌ها کسانی هستند که به دنبال شدیدترین فشار قانونی علیه منگ هستند و باین حال ما و شهروندان ما کسانی هستیم که بهای این فشار را می‌دهیم.

به نوشته روزنامه گلوب‌اندمیل، مک‌ناوتون مراتب ناراحتی و رنجش کانادا از واکنش چین به بازداشت منگ را به اطلاع کاخ سفید رسانده است.

واشنگتن جنگ را در دست می‌گیرد

آن‌طور که مک‌ناوتون به گلوب‌اندمیل گفته است، حالا ایالات متحده تصمیم گرفته تا به صورت رسمی منگ را از کانادا استرداد کند. البته وی هیچ تاریخ دقیقی را برای آغاز این فرآیند اعلام نکرده است.

سخنگوی وزارت دادگستری ایالات متحده به روتیزر در مورد برنامه استرداد مطرح شده گفت: ما از مسیر پرونده‌های خود در این باره اظهار نظر نمی‌کنیم. آن‌طور که وال‌استریت ژورنال گزارش کرد دادستان‌های دولتی در آمریکا نیز تحقیقات قضایی خود در مورد هوآوی به دلیل اتهامات مربوط به دزدی اطلاعات از شرکت‌های آمریکایی را آغاز کرده است.

وزارت دادگستری کانادا تصمیم می‌گیرد که منگ را استرداد کند یا خیر، حکمی که می‌تواند از سوی منگ استیناف شود.

هوآوی به دنبال آتش‌بس

وزیر امور خارجه چین بارها خواستار آزادی منگ شده و این بازداشت را یک اشتباه خوانده است. وی روز سه‌شنبه

عنوان کرد که از منگ به‌عنوان برگ برنده در مذاکرات تجاری بین چین و آمریکا استفاده می‌کند و گفت: اگر در صورت احساس نیاز در این مسئله دخالت می‌کنم.

سخنگوی هوآوی از اظهار نظر در این باره در واکنش به سؤال بیزنس اینسایدر مبنی بر اینکه شرکت چه واکنشی به درخواست استرداد منگ دارد و یا اینکه آیا با دولت چین برای تنظیم یک واکنش در حال همکاری است یا خیر، خودداری کرد.

وی در بیانیه‌ای که برای بیزنس اینسایدر ارسال کرد، نوشت: هوآوی هر جایی که فعالیت کند، با قوانین قابل اجرا و دستورالعمل‌های هر کشور و منطقه انطباق می‌یابد؛ از جمله این قوانین کنترل صادرات، قوانین تحریمی سازمان ملل متحد ایالات متحده و اتحادیه اروپا هستند. ما کاملاً مطمئن هستیم که دستگاه قضایی کانادا و ایالات متحده به نتیجه درستی می‌رسند.

(دوم بهمن ماه) با اشاره به احتمال استرداد منگ به ایالات متحده، تهدید به انتقام کرد. هوآو چونیینگ، سخنگوی وزارت امور چین اقداماتی را در واکنش به موضوعی که ایالات متحده اتخاذ کرده است، انجام می‌دهد. وی افزود: هر کس باید مسئولیت اقدامات خود را بپذیرد. آمریکا و کانادا باید متوجه جدیت این پرونده باشند و برای اصلاح اشتباه خود گام بردارند.

هر چند که هوآوی موضع نرم‌تری در این مورد اتخاذ کرده است، رن ژنگ‌فی بنیان‌گذار شرکت، هفته گذشته سکوت چند ساله خود را شکست و خواستار آزادی دخترش شد. او همچنین دونالد ترامپ را یک رئیس جمهور بزرگ خواند و باین اقدام تلاش کرد تنش‌های شرکت خود با آمریکا را تسکین دهد. ترامپ در ماه دسامبر (دی ماه) به‌نوعی